

Erdészeti rendeletek tára.

Körrendelet valamennyi közigazgatási bizottságnak és kir. erdőfelügyelőségnek.

(A m. kir. igazságügyi miniszternek 1890. évi 20.326. számú rendelete tárgyában.)

28589 I/3 1890. sz. A m. kir. igazságügyi miniszter ur az 1889. évi XXXVII. t.-cz. 35. §-ának 7. pontjában nyert felhatalmazás alapján a volt urbéresek részére közösen kiadott birtok-illetőségek egyénenkint való felosztásánál és a felosztott részek telekkönyvezésénél követendő eljárás szabályozása tárgyában f. évi 20.326. sz. a. minden irányban részletes utasításokat tartalmazó rendeletet bocsátván ki, midőn ennek egy példányát tudomás és mihez tartás végett idecsatolva megküldöm, egyszersmind szükségesnek tartom a közigazgatási bizottságoknak (kir. erdőfelügyelőségeknek) különösen is felhívni a figyelmét azon fontos intézkedésekre, melyek e rendelet 54—56. §-aiban az erdőből kiadott legelő-illetőségek, s illetőleg az erdő-illetőségek egyénenkint való felosztásánál követendő eljárást szabályozzák, s a melyek a közérdeknek az 1879. évi XXXI. törvényezikk szempontjából való megvédésére az erre hivatott hatóságoknak kellő alapot nyújtanak.

A rendelet 54. §-ában ugyanis ki van mondva, hogy ha a volt urbéresek legelő-illetősége fejében erdőterület adatott ki, s a volt urbéresek ennek felosztását, vagy a már tényleg foganatosított felosztás birói jóváhagyását kérelmezik, az ez iránt beadott kérvényben azt a körülményt, hogy a felosztatni kért legelő-illetőség egészen vagy részben erdőterületből áll, tüzetesen megemlíteni tartoznak, s ez esetben a törvényszék a felosztás megengedhetősége kérdésében tartandó nyomozáshoz a kir. erdőfelügyelőt is megidézni köteles; abban az esetben pedig, ha a volt urbéresek az előbb említett körülmény fenforgását megemlíteni elmulasztották s ez csak a helyszínén teljesített nyomozás közben tűnik ki, a

kiküldött bíró az eljárást felfüggeszteni s az eljárás folytatása végett a kir. erdőfelügyelő megidézése mellett új határidőt kitűzni tartozik.

A kir. erdőfelügyelőnek tehát mindazon esetekben, midőn erdőterületből kiadott legelő-illetőség felosztásáról lesz szó, módjában fog állani a feloszthatóság kérdésében tartandó nyomozásnál jelen lenni s az érdekelteket abban az esetben, ha a felosztás a közérdek szempontjából hátrányosnak bizonyulna, ennek következményeiről felvilágosítani. Nevezetesen, ha a felosztás tárgyát képező terület az 1879. évi XXXI. törv.-czikk 4., illetve 2. §-a alá eső feltétlen, avagy éppen véderdő-talajjal bíró területet képezne, módjában lesz az érdekelteket érdemlegesen figyelmeztetni arra, hogy illetőségeiket az egyes birtokok a törvény most idézett §-ai értelmében az egyénenkénti felosztás után is állandóan erdőként fentartani, sőt azon részekről, melyekről esetleg véderdő-talajjal bírnak, egyszersmind külön-külön használati tervet is készíttetni, s illetőségüket ennek rendelkezései szerint lesznek kötelesek kezelni.

Mindenesetre, még abban az esetben is, ha a volt urbéresék ezen jóakaratu figyelmeztetések daczára sem lennének hajlandók a felosztás iránti kérelmüktől eltérni, legalább az a jó eredménye minden esetben meg lesz a kir. erdőfelügyelőségek közbelépésének, hogy a volt urbéresék a felosztás következményei felől nem maradnak tájékoztatlanságban s jóhiszeműleg oly cselekményeket nem követhetnek el később, melyek az 1879. évi XXXI. törv.-czikk szigorú rendelkezéseibe ütköznek.

Ennélfogva elvárom a kir. erdőfelügyelőségektől, hogy a rendelet 54. §-ában biztosított ezen jogukat a közérdek és egyszersmind a volt urbéresék érdekeinek lehető megóvása céljából minden egyes esetben gyakorolni fogják.

Hasonlóképen elvárom a kir. erdőfelügyelőségektől, hogy oly esetekben, midőn az urbéri rendezés vagy erdő- és legelő-elkülönítés alkalmával a volt urbéresék közös illetősége az erdő- és legelő-illetőség mennyiségének és fekvésének külön meghatározása nélkül együttesen adatott ki s a kétféle illetőség elkülönítése később sem történt meg, úgy, hogy ez a legelő-illetőség egyénenkint való

felosztását megelőzőleg az 55. §. második bekezdése értelmében lesz eszközzendő, az erre vonatkozó helyszíni eljárásnál szintén részt vesznek s minden egyes esetben oda hatnak, hogy az erdő-illetőség az urbéri rendezéskor együttesen kiadott közös illetőségnek azon helyén szakittassék ki, a mely másnemű gazdasági művelésre legkevésbé alkalmas, s illetőleg a melynek osztatlan állapotban, erdőként való fentartása és kezelése a közérdek szempontjából leginkább szükséges.

Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartom továbbá felhívni a közigazgatási bizottságoknak és kir. erdőfelügyelőségeknek figyelmét az 55. §. azon intézkedésére is, melyben ki van mondva, hogy azon esetekben, midőn az eredetileg együttesen kiadott erdő- és legelő-illetőség utólagosan elkülönítettett, a legelő-illetőség egyénenkinti felosztása iránt beadott kérvényhez az ezen elkülönítés tárgyában hozott bírósági vagy közigazgatási jogerejű határozat is csatolandó.

Az 55. §. ezen rendelkezéséből ugyanis következik, hogy a legelő-illetőség egyénenkinti felosztásának alapjául az erdő- és legelő-illetőségnek nemcsak bírói uton eszközölt megelőző elkülönítése, hanem közigazgatási uton jogerejűleg eszközölt elkülönítése is elfogadandó; a kir. erdőfelügyelőségnek tehát kötelességében áll ily esetekben arra is felügyelni, hogy az egyénenkinti felosztás csak azon területre terjesztessék ki, mely megelőzőleg részemről közigazgatási uton legelő-illetőségül állapítottatott meg.

De világosan következik az 55. §. említett rendelkezéséből az is, hogy a mikor a legelő-illetőség egyénenkinti felosztását a volt urbéresnek nem kéri, az erdő- és legelő fejében együttesen kiadott területből a közös erdő-illetőségnek a közös legelő-illetőségtől való elkülönítése közigazgatási uton ezután is foganatosítható.

Ennélfogva az igazságügyminister ur ezen rendeletével kapcsolatban utasítom a közigazgatási bizottságokat és kir. erdőfelügyelőségeket, hogy a mennyiben kerületükben olyan urbéri illetőség fejében együttesen kiadott birtokok fordulnak elő, melyeknél az erdő-illetőséget képező rész a legelő-illetőséget képező résztől még elkülönítve nincsen, az elkülönítés iránt abban az esetben, ha

a volt urbéresek ennek eszközlése végett a bírósághoz fordulni nem hajlandók, vagy a legelő-illetőségnek egyénenkénti felosztását, (melylyel egyidejűleg az erdő- és legelő-illetőség elkülönítése is bírósági uton eszközöltetik) nem kérelmezik, a szükséges intézkedéseket a törvényes eljárás megtartásával közigazgatási uton tegyék meg.

Budapest, 1890. évi október hó 2-án.

Bethlen.

Igazságügyministeri rendelet,

(a volt urbéreszek részére kiadott birtok-illetőségek egyénenkint való felosztásánál és a felosztott részek telekkönyvezésénél követendő eljárás szabályozása tárgyában).

20.326. sz. Az 1889. XXXVIII. t.-cz. 35. §. 7. pontjában nyert felhatalmazás alapján rendelem:

I.

Felosztási eljárás.

1. Általános határozatok.

1. §.

A volt urbéreszek részére urbéri rendezés, tagosítás, vagy elkülönítés alkalmával közösen kiadott birtok-illetőségeknek vagy ezek egy részének egyénenkinti felosztása jogérvényesen csak az urbéri ügyekre nézve illetékes kir. törvényszék bözbenjárásával vagy utólagos jóváhagyásával (47—52. §§.) történhetik meg.

Az ugyanazon községbeli volt urbéreszek részére kiadott különböző birtok-illetőségeknek (legelőnek, nádasnak és erdőnek, 56. §.) felosztása vagy a felosztás jóváhagyása iránti eljárás együttesen is folyamatba tehető.

2. §.

A közös urbéri birtok-illetőségek feloszthatására vonatkozó anyagi jogszabályok a jelen rendelet által nem érintetnek.

Az urbéri rendezés, tagosítás vagy elkülönítés alkalmával közösen kiadott, de utólagos felosztás folytán a telekkönyvi helyszíneléskor a jogosultaknak megosztott egyénenkinti tulajdonául felvett, vagy a telekkönyvnek az urbéri rendezéshez képest történt átalakításakor, avagy a telekkönyvi betétek szerkesztésekor ilyképen bevezetett illetőségek újabb felosztása a jelen rendelet szerinti eljárás tárgyát nem képezi.

2. Közös legelő felosztása.

a) Eljárás a feloszthatóság kérdésében.

3. §.

A közös urbéri legelő felosztása iránti eljárás az illetékes kir. törvényszékhez beadandó kérvény alapján indittatik meg.

A felosztás iránti eljárás megindítását a közös urbéri legelő tulajdonosainak egy része, sőt azoknak egyike is kérheti.

A kérvényhez a felosztandó területet tartalmazó telekjegyző-könyv vagy telekkönyvi betét hiteles másolatban csatolandó.

Oly esetben, midőn a felosztatni kért terület telekkönyvileg a község tulajdonául van felvéve: a felosztási eljárás csak úgy indítható meg, ha a kérvény mellett a községnek a törvényhatóság által jóváhagyott oly közgyűlési határozata mutattatik be, melyben a legelő urbéri minősége elismertetik és a telekkönyvezés hibásnak jelentetik ki.

4. §.

A törvényszék, ha a bemutatott telekkönyvi kivonatnál vagy a vonatkozó urbéri ügy iratainál fogva az eljárás meg nem indíthatónak mutatkozik (2—3. §§.), elutasító végzést hoz és ezt a kérvényezőnek, illetve igazolt képviselőjének, ha pedig több a kérvényező és közös képviselőjük nincs, azok közül az első helyen megnevezettnek kézbesíti.

5. §.

A mennyiben az eljárás megindíthatónak mutatkozik, a törvényszék a felosztás megengedhetőségét tárgyazó kérdés eldöntésére szükséges nyomozás megtétele végett törvényszéki birót küld ki; egyuttal a nyomozásnak a helyszinén leendő fogatnosítása végett határnapot tűz ki és erre a felosztatni kért terület telekkönyvszerű megjelölése mellett, a közös legelőre nézve jogosultakat hirdetmény útján oly hozzáadással idézi, hogy az eljárás további folyamán személyenkénti idézés vagy értesítés elvárása nélkül, érdekeik képviseléséről gondoskodjanak.

A hirdetmény a törvényszéknél és az illető község házánál kifüggesztendő, a községben szokott módon háromszor közzéteendő

és a hivatalos hirdlapba, valamint a vidék egyik hirdlapjába egyszer beiktatandó.

A törvényszéknél kifüggesztve volt hirdetmény, a vidéki hirdlap illető példánya és a községi előljáróság által a hirdetménynek kifüggesztéséről és háromszor történt közzétételéről kiállított bizonyítvány az ügyiratokhoz csatolandók és a kiadmány eredetijére feljegyzendő, hogy a hirdetmény a hivatalos lapnak mely számaiban tétetett közzé.

6. §.

A kiküldött törvényszéki bíró a kitűzött határnapon a hirdetményt a községben szokott módon még egyszer közzététeti és ezután az eljárás tárgyát, célját és menetét a megjelenteknek értésére adván, az urbéri ügyiratok, a telekkönyv, a földadó-kataszternek a községben levő adatai, a megjelent feleknek és a községi előljáróságnak meghallgatása és szükség esetén helyszíni szemle, valamint saját hatáskörében elrendelt és foganatosított tanúkihallgatás alapján s a szükséges adatoknak hivatalból való beszerzése mellett megállapítja a felosztatni kért területet, ennek művelési s használati módját (54. §.) és jogi minőségét, és kinyomozza, vajjon a kért felosztás ellen a fennálló anyagi jogszabályok értelmében akadályok nem forognak-e fenn.

7. §.

A 6-ik §-ban szabályozott teendők teljesítése után, a mennyiben a felosztás anyagi jogszabályba nem ütközik, a kiküldött bíró kérdést intéz a megjelent érdekelt felekhez az íránt, hogy van-e közöttük valaki, a ki a kért felosztást ellenzi s ha a felosztásnak senki ellene nem mond, annak megjegyzése mellett, hogy ha az érdekelték közül csak egy is kívánja, szabályszerű szavazást fog tartani arra nézve, hogy kik kívánják és kik ellenzik a felosztást, az érdekelt feleket e tárgybeli nyilatkozattételre ismételve azzal szólítja fel, hogy a ki a felosztást ellenzi és szavazást kíván: ebbeli nyilatkozatát a kiküldött bíró előtt egy óra alatt jelentse ki.

Ha az egy óra eltelt és ez alatt senki sem jelentkezett, a ki a felosztást ellenezné és szavazást kérne: a kiküldött bíró a részéről a megjelentekhez intézett kérdést és felszólítást a jegyzőkönyvbe

vezeti s ugyanebben megállapítja, hogy a kért felosztás az érdekelték közül senki által sem elleneztetett.

A jegyzőkönyv a kiküldött bíró és az érdekelt felek által aláírandó, s illetve az utóbbiaknak kézjeggyével ellátandó.

8. §.

Ha a kért felosztást egy vagy több érdekelt ellenzi, illetőleg szavazást kíván: a kiküldött bíró megállapítja és egyénenkint összeírja az annak idején közösen kiadott legelőilletőségek jelenlegi tényleges birtokosait; az összeírás megtörténte után a tényleges birtokosokat a felosztás kérdésében az 1871: LIII. törvényezikk 42. §-a (79. §.) értelmében megszavaztatja, és egyrészt azokat, kik a felosztást kívánják, másrészt a kik ellenzik, a jegyzőkönyvben urbéri birtokaik telki mennyiségének, illetve kataszteri térmértékének bejegyzése mellett, csoportosítva feltünteti.

Atyai hatalom, gyámság vagy gondnokság alatt állók helyett az atya, gyám vagy gondnok szavazhat. A szavazás jogérvényéhez gyámhatósági jóváhagyás nem szükséges.

Egyidejűleg felhivandók ugy azok, kik a felosztást kívánják, mint azok, kik a felosztást ellenzik, hogy egy-egy közös megbízottat jelöljenek ki, a kinek a feloszthatóság kérdésében hozandó bírói határozat kézbesítettetni fog.

9. §.

A 7-ik §. esetében a törvényszék csupán azt vizsgálja meg, vajjon a kérdésben forgó terület a vonatkozó anyagi jogszabályok szerint felosztható-e? A 8-ik §. esetében a törvényszék a feloszthatóságon felül megvizsgálja a foganatosított szavazás alaki helyességét, valamint azt is, hogy a felosztás mellett szavazók az érvényben levő jogszabályok szerint a felosztást kérni jogosítva vannak-e? Szavazás esetében a meg nem jelent felek, valamint azok, a kik megjelentek, de nem szavaztak, a kért felosztást ellenzőkhöz számítandók.

A törvényszék az eredményhez képest a felosztás elrendelésére vagy megtagadására nézve mindkét esetben végzéssel határoz. A végzés szokott módon leendő kihirdetés végett a községi előljárásnak kézbesítettik, mely a megtörtént kihirdetést és az ennek

napját igazoló bizonyítványt a törvényszéknek megküldeni köteles.

A 8-ik §. szerinti szavazás folytán hozott végzés ezenfelül az ugyanazon §. utolsó bekezdése értelmében kijelölt megbízottaknak is kézbesítendő.

Ha a törvényszék a kiküldött bíró eljárásában hibákat vagy hiányokat talál, ezeknek előzetes jóvátételét, illetve kiegészítését rendeli el.

b) A felosztás módjának megállapítása.

10. §.

A felosztást elrendelő végzés jogerőre emelkedése után az erről tett hivatalos jelentés elintézéseül a törvényszék a felosztás tárgyában szükséges előmunkálatok megtétele végett bírói tagot küld ki, s egyuttal kitüzi az ez által a helyszínen foganatosítandó eljárás megkezdésének határnapját.

Az ebbeli végzés kézbesítésére a 9. §. szabályai alkalmazandók.

11. §.

Ha a legelő felosztását a 7. §. értelmében senki sem ellemezte, illetőleg ha szavazást senki sem kért, vagy ha a 8. §. szerint foganatosított szavazás eredménye azt mutatja, hogy a felosztás elrendelése végett szükséges többség kétségtelenül megvan, s egyszersmind bármelyik esetben az iránt sem forog fenn semmi kétség, hogy a felosztani kívánt terület az anyagi jogszabályok értelmében felosztható: a kiküldött bíró a jegyzőkönyvben egyénenkint megnevezendő érdekelt felek külön kérelmére a 12—24. §-okban szabályozott eljárást a törvényszéki határozat meghozatalának és jogerőre emelkedésének bevárása és újabb kiküldetés nélkül az 5. §. szerint kitűzött határnapon nyomban folytathatja.

Az érdekelt felek, kik az eljárás folytatását kérik, a kiküldött bíró által a költségviselés kérdésében a 37. §. rendelkezésére figyelmeztetendők és ennek megtörténte a jegyzőkönyvbe iktatandó. A felosztás megengedhetőségének kérdésében felvett jegyzőkönyv határozat-hozatal végett a törvényszékhez ebben az esetben is késelelem nélkül bemutatandó.

12. §

A kiküldött törvényszéki bíró első teendője az, hogy az urbéri rendezés, tagosítás vagy elkülönítés alkalmával közösen kiadott legelőilletőségre nézve egyrészt az ekkor részesített urbéreseket, az urbéri és kiváltságos (lelkészi, tanítói stb.) telki állományok mennyiségét, esetleg az urbéri birtokterületet, mely a közös illetőség kiszámításánál alapul vétetett, valamint az urbéri telki állomány, illetve urbéri birtokterület után közösben kiadott legelőilletőség területét, másrészt a jelenlegi birtokosokat s ezek birtokjuralékát azonosítási eljárás útján az I. számú mintának megfelelően készített kimutatás alakjában megállapítsa.

A kimutatás A. rovatának kitöltése az urbéri ügyiratok és az ezekkel kapcsolatos adatok alapján, a B. rovat kitöltése a földadó kataszter adatainak felhasználásával a felek, a szomszédok s a községi előljáróság nyilatkozatainak kivételére, szükség esetén az urbéri rendezésnél alkalmazott mérnöknek meghallgatására és tanuknak kihallgatására is kiterjedő nyomozás eredménye alapján történik. Igénylő gyanánt a C. rovatba csak az vezettetik be, ki mint a tényleges birtokos ellen igényt tartó, a kiküldött bíró előtt jelentkezett.

13. §.

Az azonosítás megtörténte után a kiküldött bíró az érdekelteket, ezek számához és a felosztandó terület nagyságához képest 5, 7 vagy 9 tagból álló bizottság választására utasítja, melynek feladataihoz tartozik a felosztásnál jogosultak összességének képviselése, a működő mérnök felfogadása, a szerződésnek ezzel való megkötése, a mérnök munkálkodásának ellenőrzése, az osztályozásnál közreműködő szakértők megválasztása (20. §.), az eljárási költségek beszedése s kezelése (40. §.), valamint általában az elrendelt felosztás foganatosításának elősegítése.

Ha bizottsági tagok általában nem, vagy nem kellő számban választatnak, a bizottság tagjait, illetve a hiányzó tagokat a kiküldött bíró nevezi ki.

A bizottság saját köréből elnököt választ és ennek nevét a kiküldött bírónak bejelenti. A bizottság a további bírói határozatokról az elnök részére való kézbesítés által értesítettik.

A bizottság megalakulása után a kiküldött bíró az egész felosztási eljárásra vonatkozólag a bizottság meghallgatásával költség-előirányzatot készít (38. §.), melyben az egyes kiadási tételek valószínű összegei kiteendők és az egyes felek által fizetendő költségjárulékok kiszámítandók. A költségelőirányzat a kiküldött bíró aláírásával két példányban állittatik ki, s ezek egyike a jegyzőkönyvhöz csatoltatik, a másik pedig a bizottságnak adatik át.

14. §.

A megválasztott bizottság köteles a kiküldött bíró által a körülményeknek megfelelően kitűzendő záros határidő alatt a működő mérnökkel szerződést kötni és ezt a kiküldött bírónak jóváhagyás végett bemutatni.

Ha a bizottság ezen köteletségének eleget nem tesz, mérnök felfogadása iránt a kiküldött bíró intézkedik, azzal a szerződést a felosztás körül érdekeltnek nevében ő köti meg és erről a bizottságot értesíti. A bizottság a szerződésre vonatkozólag az értesítés vételétől számított 15 nap alatt észrevételeket tehet. A szerződés jóváhagyása ily esetben az eljáró törvényszék hatáskörébe tartozik, melyhez a kiküldött bíró a szerződést a netaláni észrevételekkel együtt a 15 napi határidő lejártával betérjeszteni köteles.

15. §.

A működő mérnök szerződtetése után ennek bevezetése s a felosztás tárgyát képező terület határainak megállapítása végett a kiküldött bíró határnapot tűz ki.

Az ezt tárgyzó végzés a községi előjárásnak kihirdetés végett (9. §.) és a bizottságnak (13. §.) kézbesítendő.

A működő mérnök a kitűzött határnapra szintén megidézendő.

A mennyiben az érdekelt felek a működő mérnök szerződtetése tárgyában előlegesen intézkedtek és a működő mérnök jelen van: a határok megállapítása a 10. §. szerint kitűzött határnapon nyomban folytatandó.

16. §.

A határok megállapításánál az urbéri kiosztási térkép szolgál alapul.

Ha az urbéri kiosztási térkép fel nem található, vagy ha a tényleges birtokállapot a térképnek meg nem felel: felosztás tárgyát csak az a terület képezheti, a mely a volt urbéresek összességének közös birtokában van.

Ha a határra nézve vitás kérdés merül fel: a kiküldött bíró ezt a szomszédok meghallgatása mellett egyezségileg igyekezzék elintézni.

17. §.

Ha a határra vonatkozó vitás kérdések tekintetében egyezség nem sikerül: a felosztandó legelőre nézve jogosultaknak szabadságukban áll abban állapodni meg, hogy a vitás területrészt kihagyásával a közös terület többi része osztassék fel. Erre az érdekeltek a kiküldött bíró által figyelmeztetendők; és ha ily megállapodás létrejön, a felosztás annak értelmében foganatosítandó. Ebben az esetben megállapodásnak, és ha ez nem létesül, bírói határozatnak (25. §.) tárgyát képezi annak a kérdésnek megoldása is, hogy a közös legelő kiegészítő részeül utólag netalán megítélendő területre nézve annak idejében mily intézkedés tétessék.

Ha a vitás kérdésekre nézve sem egyezség, sem a jogosultak között a fentebbieknek megfelelő megállapodás létre nem jön: a felosztás a határra vonatkozó vitás kérdéseknek külön bírói uton való jogérvényes eldöntéseig függőben tartandó.

18. §.

A felosztás tárgyát képező közös legelőből, egyes jogosultakat illető jutalék iránt fölmerülő ellentétes igények az eljárás folytatását nem gátolják.

19. §.

A 15—17. §§. szerinti eljárás eredményéhez képest a működő mérnök az urbéri kiosztási térkép és a netalán már foganatosított kataszteri felmérés adatainak felhasználásával első sorban a felosztandó közös terület mérnöki felvételét foganatosítja, s az ebbeli munkálat befejezte után a kiküldött bírónak jelentést tesz, a mire ez az eljárás folytatására, különösen az osztályozás foganatosítása, az elhelyezési terv megállapítása és az ezek tekintetében felmerülhető panaszok és észrevételek tárgyalása végett a helyszínére

határnapot tűz ki. Az ezt tárgyzó végzés kézbesítésére a 15. §. szabályai alkalmazandók.

A mennyiben az osztályozás és az elhelyezési terv megállapítása a felosztandó terület mérnöki felvételének foganatosítása előtt eszközölhető: az ez iránti eljárás a 15. és esetleg a 10. §. szerint kitűzött határnapon, s a mennyiben a 11. §.-nak esete is fenforog, az 5. §. szerint kitűzött határnapon újabb határidő kitűzése nélkül nyomban folytatandó.

20. §.

A felosztandó terület egyes részeinek osztályozása s az egyes osztályok szerinti becsholdak megállapítása — a mennyiben ez iránt az összes érdeklettek között megállapodás nem jött létre — három szakértő közbenjöttével birói becsü útján történik.

A szakértőket — ide értve a három rendes tagon felül még két póttagot — a 13. §. szerint alakított bizottság köteles a kiküldött birónak szóbeli vagy írásbeli felhívására megválasztani, s gondoskodni arról, hogy a megválasztott szakértők az osztályozásra megállapított helyen és időben megjelenjenek. Ha a bizottság a kiküldötnök szóbeli vagy írásbeli felhívására a szakértőket meg nem választja, vagy a megválasztott szakértők meg nem jelennek: a szakértőket általában, vagy a hiányzó szakértőket a kiküldött biró nevezi ki.

21. §.

Az osztályozás és a becsholdak megállapítása a kiküldött biró felügyelete alatt és a működő mérnök közbenjöttével a helyszínén eszközöltetik, s annak bevégezte után a munkát a szakértők és a felek jelenlétében felolvastatik és aláírás által hitelesítettik.

Ez alkalommal jogukban áll az osztályozással vagy becsléssel meg nem elégedő feleknek felszólalásaikat előadni, melyek jegyzőkönyvbe vétetvén, azok fölött a kiküldött biró szükség esetén a szakértők és a mérnök meghallgatása után, esetleg birói szemle előrebocsátásával határoz.

22. §.

Az osztályozást és a becsholdak meghatározását követi az elhelyezési terv megállapítása, különösen abból a szempontból, hogy

az egyéenkinti felosztás céljából a dülők mi módon alakittassanak? hogy az egyes jogosultak illetőségei egy vagy több tagban adassanak-e ki? hogy az elhelyezés szempontjából a nagyobb és kisebb birtokok csoportosíttassanak-e? hogy az egyes jogosultak illetőségei miként alakítva adassanak ki? végre a célszerű gazdálkodás tekintetéből mily dülő utak, csapások, itatók stb. hasíttassanak ki és maradjanak fel közös használatra?

23. §.

Az elhelyezési tervet a működő mérnök terjeszti elő.

A tervre nézve a jogosultak meghallgatandók, és ha e tekintetben a tervtől eltérő megállapodásra jutnak, a mérnök az ennek megfelelő újabb elhelyezési terv készítésére utasítandó.

Ha pedig egyetértő megállapodás nem létesül, a mérnöki terv és az ettől eltérő egy vagy több terv, az azok mellett felhozott okok és az azok elleni kifogások felsorolásával kifejtendő, és ezen javaslatokra a mérnök véleménye meghallgatandó.

24. §.

A kiküldött törvényszéki bírónak a 12—23. §§. szerinti eljárásánál még a következő általános szabályok követendők:

1. A bíró köteles az eljárás minden egyes részében és minden egyes felmerülő kérdésre nézve az egyezséget megkísérteni.

2. Köteles a bíró az egyezséget, illetve a felmerült kérdések fölötti megállapodásokat, ha pedig egyezség vagy megállapodás létre nem jön, az ellentétes kérelmeket és előadásokat, ezek okadatolását és a teljesített bizonyítási eljárás menetét és eredményét az egész eljárásról folytatólag vezetendő jegyzőkönyvbe iktatni, a bizonyítékok felhozott okiratokat pedig a jegyzőkönyvhöz mellékelni.

3. A bírónak feladatában áll az eljárás befejezését, esetleg az illetőkhöz intézett sürgetések által is siettetni, és főleg az egyes kérdések fölötti megállapodások esetén az eljárást, lehetőleg a 12—23. §§-ban külön megjelölt részeinek egyesítése által is egyszerűsíteni.

4. A netalán szükséges bizonyítékok beszerzésére nézve a 6. §. szabályai irányadók.

25. §.

Az eljárásról felvett jegyzőkönyv mellékleteivel, valamint a felvételi térkép és az elhelyezési tervet feltüntető térvázlat beterveztetvén, a törvényszék — a mennyiben a netalán fenforgó hibáknál vagy hiányoknál fogva az eljárást kiegészítendőnek nem találja — a jogosultak, a részesedési arány (12. §.), az osztályozás és beesholdak megállapítására (19—21. §§.), valamint az elhelyezési tervre nézve (22., 23. §§.) felmerült és egyezségileg el nem intézett kérdések fölött ítélettel határoz.

Az ítélet a 9. §. értelmében való kihirdetés végett a községi előjárásának, továbbá a bizottságnak (13. §.), valamint mindazoknak egyenkint kézbesítendő, kik az eljárás folyamán egyezségileg el nem intézett kérelmet terjesztettek elő, vagy ki nem egyenlített ellentétes igényeket támasztottak.

26. §.

Ha a 12., 16., 19—23. §§. szerint tárgyalandó összes kérdések fölött egyezség jött létre, a törvényszék az egyezséget végzésileg bírósági határozat hatályával bírónak jelenti ki, és a végzés a 15. §. szabályai szerint kézbesítendő.

c) V é g r e h a j t á s .

27. §.

A 25. §. értelmében hozott ítélet, vagy a 26. §. szerint hozott végzés jogerőre emelkedése után a törvényszék az ítéletnek, illetve az egyezségnek végrehajtása, jelesül az egyéni elhelyezés megállapítása, a felosztási térkép és földkönyv elkészítése, az egyes részleteknek a természetben való kihasítása s birtokba adása és a mérnöki munkálatok hitelesítése iránt hivatalból intézkedik.

A végrehajtást e célra kiküldött törvényszéki bíró, még pedig lehetőleg ugyanaz a bíró fogatosítja, ki a 12—24. §§. szerinti eljárást teljesítette.

28. §.

A kiküldött törvényszéki bíró a helyszínére kitűzött határnapon, melyről az érdekettek a 15. §-hoz képest értesítendő, az elhelyezési terv (22. §.) alapul vételével az egyéni elhelyezés kér-

désének egyezségileg való elintézését kíséri meg és ha az egyezés nem sikerül, a kérdést sorshuzás útján dönti el.

Azokat, a kik meg nem jelentek, valamint a kik sorsot huzni vonakodnak, a sorshuzásnál a kiküldött bíró helyettesíti.

A sorshuzás előtt szabadságukban áll egyeseknek csoportokká alakulva azt kívánni, hogy az ő jutalékaik egymás mellett adassanak ki. Az ily kívárat, a mennyiben az érdemleges ítélettel vagy az elhelyezésre nézve létrejött egyezséggel (26. §.) nem ellenkezik, a kiküldött bíró által teljesítendő.

A csoportok tagjai a sorshuzásnak ezen kívárat figyelembe vételével történt megejtése után az egyénenkénti elhelyezést maguk között akár egyezségileg, akár folytatólagos sorshuzás útján állapíthatják meg.

29. §.

A kiküldött bíró az egyéni elhelyezésre nézve létrejött egyezséget, esetleg pedig a 28. §. szerint megejtett sorshuzás eredményét a működő mérnökkel közölvén, ezt a felosztásnak a természetben való teljesítésére (kihasításra) és az ennek megfelelő felosztási térképnek és a földkönyvnek elkészítésére utasítja.

Ha az érdekelt felek az előző eljárás során kötött egyezés útján az egyéni elhelyezés kérdését is megoldották, és ennek folytán a sorshuzás feleslegessé vált: a 28. §. szerinti határnap kitűzésének mellőzésével a működő mérnök a felosztás teljesítésére s a felosztási térképnek és földkönyvnek elkészítésére a végrehajtásra kiküldött törvényszéki bíró végzésével közvetlenül utasítandó.

30. §.

A közös legelő felosztása folytán keletkezett egyes részleteknek a felosztási térképen és a földkönyvben való megjelölésére — a 48. §. második bekezdésében említett eset kivételével — 1., 2., 3., stb. nevezőkkel (folyó alszámokkal) képezett törtszámok alkalmazandók. A törtek számlálóként a felosztott területek telekkönyvi helyrajzi számai, a mennyiben pedig a telekkönyv a birtokszabályozáshoz képest még át nem alakított, az urbéri kiosztási térképen használt részletszámok szolgálnak.

31. §.

A kihasítás bevégezte s a kiosztási térkép és földkönyv elkészülte után a kiküldött bíró a működő mérnök felosztási munkáinak hitelesítésére határnapot tűz ki, hitelesítő mérnököt nevez, s ebbeli végzését a 15. §-hoz képest kézbesíti.

Ez alkalommal a kiküldött bíró arról is intézkedik, hogy a térkép és a földkönyv az érdekeltek által leendő megtekintethetés végett legalább 8 nappal a kitűzött határnap előtt a község-előjáráságnak elküldessék.

32. §.

A kitűzött határnapon a kiküldött bíró az eljárás czéljának megmagyarázása után a megjelentek előtt a földkönyvet tételről-tételre felolvassa és felhívja a feleket, hogy a felosztás és a végrehajtás folyamán tett intézkedések elleni panaszaikat felszólalás alakjában adják elő; figyelmeztetvén a feleket arra, hogy oly panaszok, melyek ezuttal elő nem adatnak, az eljárás befejezte után sem előterjesztés útján, sem más uton többé nem érvényesíthetők.

A felszólalások és a netalán ellenérdekű feleknek azokra vonatkozó előadásai, a panaszok egyes tárgyai szerint külön a jegyzőkönyvbe vezetendők.

A kiküldött bíró ezután a felosztási mérnöki munkálatok műszaki helyességét, nemkülönben a mérnöki munkálatokkal kapcsolatos egyes felszólalásokat a hitelesítő mérnök által megvizsgálatja és ennek azokra nézve adott szakvéleményét szintén a jegyzőkönyvbe iktatja.

33. §.

Ha a hitelesítő mérnök a felosztási mérnöki munkálatokat műszakilag helyeseknek találta, esetleg pedig a megállapított hibák helyesbítése után, a kiküldött bíró a felek felszólalásai tárgyában végzést hoz, azt a felekkel előzőleg tudatott órában kihirdeti; a feleket figyelmezteti arra, hogy a ki a végzésben meg nem nyugszik, az eljárás befejeztétől (34. §.) számított 15 nap alatt a törvényszéknél előterjesztéssel élhet; a felszólalásokra hozott végzés egyes intézkedései folytán szükséges kiigazításokat úgy a hely-

szinén, mint a térképen és a földkönyvben a működő mérnök által nyomban foganatosíttatja s a hitelesítő mérnök által felülvizsgáltatja; mindezek megtörténte után pedig e térképet és a földkönyvet hitelesíti és a feleket az új birtokba bíróilag bevezeti.

A térképre s a földkönyvre vezetendő hitelesítési záradékot a kiküldött bíró, a működő mérnök és a hitelesítő mérnök írja alá.

34. §.

A hitelesítés bevégezte s az összes eljárási költségek felszámítása és megállapítása után (59. §.) a kiküldött bíró a végrehajtási eljárást befejezettnek jelenti ki, a befejezést a jelenlevők előtt kihirdeti, a kihirdetés megtörténtét s ennek idejét a jegyzőkönyvbe iktatja és ezt a felosztási munkálatra vonatkozó összes iratokkal a törvényszékhez beterjeszti.

35. §.

A kiküldött bírónak a felszólalások folytán hozott végzései s tett intézkedései által (33. §.), nemkülönben a költségmegállapítás által (39. §.) okozott sérelmek orvoslása végett az eljárás befejeztől (34 §.) számított 15 nap alatt az eljáró törvényszéknél írásban beadandó előterjesztésnek van helye.

A törvényszék az előterjesztés fölött szükség esetén a hitelesítő mérnök meghallgatása után a végrehajtási jegyzőkönyv elintézésével együttesen végzéssel, még pedig több előterjesztés fölött is egy végzéssel határoz; és a mennyiben az előterjesztésnek helyt ad, a végzés jogerőre emelkedése után a felmerült sérelmet vagy maga orvosolja, vagy — ha szükségesnek mutatkozik — a végrehajtás újabb foganatosítása, illetve a megállapított hibák kiigazítása iránt intézkedik.

Ha előterjesztés be nem adatott, a törvényszék a jegyzőkönyvet, figyelemmel a 39. §. rendelkezésére, szintén végzéssel intézi el.

A végzés a 15. §. szabályai szerint és a mennyiben előterjesztés adatott be, ezenfelül azoknak is, kik előterjesztéssel éltek, egyenkint kézbesítendő.

A felosztási térkép és földkönyv kiigazítása esetén azokra,

a kiigazítást rendelő végzésre való hivatkozás mellett, újabb hitelesítési záradék vezetendő.

36. §.

A felosztás tárgyát képező területen belül egyeseknek egymás ellenében támasztott igényei a jelen rendelet szerinti eljárás folyamán csak annyiban nyernek elintéztést, a mennyiben a tényleges birtoklás alapul vételével megállapíttatik, hogy a vitás jutalék kinek birtokába adandó. Egyéb igények érvényesítése a törvény rendes útjára tartozik.

d) K ö l t s é g e k.

37. §.

A jelen rendelet szerinti felosztási eljárás költségeit a birtokostársak a közösből nekik jutott birtok arányában, ott, a hol osztályozás is történt, a megállapított becsterület arányában viselik.

A saját külön jogainak és érdekeinek képviselésével és érvényesítésével járó költségeket mindenik fél maga viseli.

Ha a felosztás iránti kérelemnek hely nem adatik (9. §.), az 5—8. §§. szerinti eljárás költségei a kérvényezőt, esetleg a kérvényezőket egyenlő részekben terhelik (3. §.). A 11. §. alapján a 12—24. §§-hoz képest fogyanatosított eljárás költségei a felosztási kérelem utólagos elutasítása esetében azok terhére esnek, a kik az eljárás előzetes fogyanatosítását kérték.

A felosztást ismételten alaptalanul kérő fél a többi birtokosoknak okozott költségek megtérítésében is elmarasztható.

38. §.

A feloszthatóság kérdésére vonatkozó eljárás költségeit (5—8. §§.), valamint a költségelőirányzat elkészítéseig (13. §.) felmerülő költségeket a törvényszék által megállapított összegben azok kötelesek előlegezni, kik a felosztást kérték (3. §.). Az előlegezett összeg netaláni feleslege a kérvényezőknek visszaadandó, a tényleg felhasznált összeg pedig az előirányzatba befoglalandó és az előlegező felek költségjárulékába betudandó; a mennyiben pedig az előlegezett összeg több, mint az előlegezőket terhelő költségjárulék, a többlet nekik visszatérítendő.

39. §.

Az eljárás költségeit a működő mérnöknek a számadás összeállítására körüli segédkezésével, a kiküldött bíró állapítja meg (34. §).

A tanúk és szakértők költségeinek és díjainak esetről-esetre az illető eljárásakor való megállapítása szintén a kiküldött bíróé, a ki saját költségeit és díjait is maga állapítja meg. Mindezek a költségek és díjak, a mennyiben az egyes bizonyító felek külön terhére nem esnek (37. §.), a költség-felszámításba szintén felveendők.

A működő mérnök díja a felszámításba a vele kötött szerződéshez képest vétetik fel; a kiküldött bíró napidíjainak és költségeinek megállapítása pedig a törvényszék által megvizsgálandó és csak a törvényszék jóváhagyása folytán emelkedik joghatályra (35. §.).

40. §.

Ugy az előirányzatban megállapított költségösszeg (38. §.), mint a végleg megállapított költségösszegnek (39. §.) még netalán hiányzó része a 13. §. szerint alakított bizottság kérelmére az egyesektől szükség esetén a közadók módjára közigazgatási uton hajtatik be.

A befizetett vagy behajtott összegeket rendszerü számadás kötelezettségével a bizottság kezeli. A számadás felülvizsgálása és elintézése az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a kiküldött bíró feladatát képezi. A kiküldött bíró e tárgybeli végzése ellen 15 nap alatt írásban benyújtandó előterjesztésnek van helye, a mely fölött a törvényszék végzés által határoz.

Ugy a kiküldött, mint a törvényszék által hozott végzés kézbesítésére a 15. §. szabályai alkalmazandók és a végzés a kérvényt, illetve előterjesztést benyújtó félnek külön is kézbesítendő.

e) Jogorvoslatok.

41. §.

Az eljáró törvényszéknek a jelen eljárás során hozott következő határozatai ellen felebbezésnek van helye, úgymint:

1. az ítéletek ellen (25., 50. §§.);

2. oly végzés ellen,

a) melylyel az eljárás megindítása megtagadtatott (4., 46., 48. §§.);

b) mely a kért felosztás elrendelése vagy megtagadása tárgyában hozatott (9. §.);

c) melylyel a 12., 16., 19—23. §§. szerint tárgyalandó összes kérdések fölött létrejött egyezség elintéztetett (26. §.);

d) mely a végrehajtási eljárásban a kiküldött bíró intézkedései s végzései ellen vagy a költség megállapítás ellen, avagy a számadás kérdésében beadott előterjesztés elintézéseül hozatott (35., 39., 40. §§.)

A felebbezésben az előzetesen hozott és külön nem felebbezhető végzések által okozott jogsérelmek orvoslása is kérhető, a nélkül, hogy e célra jogfentartással kellene élni.

42. §.

A másodbiróság ítélete ellen további felebbezésnek van helye.

Elsőbirósági végzés elleni felebbezés folytán a másodbiróság végérvényesen határoz.

A másod- és harmadbiróság határozata az illető elsőbirósági határozatra nézve megállapított módon és ezen felül a felebbezőnek is kézbesítendő.

43. §.

A felebbezés beadásának határideje 15 nap.

A 15 napi határidő a 41. §. 2. a) pontjának esetében általában, a 41. §. 2. d) pontjának esetén azok irányában, a kik előterjesztéssel éltek, végre a másodbirósági ítélet ellen beadott további felebbezés esetében azok irányában, a kik ez elsőbirósági ítéletet felebbezték, az egyéni kézbesítés napjától, minden egyéb esetben, tekintet nélkül a netalán történt egyéni kézbesítésre, a községben eszközölt kihirdetés napjától (9. §.) számítatik.

A 41. §. alá nem eső határozat ellen, valamint a 15 napi határidő eltelte után beadott felebbezés hivatalból visszautasítandó.

A visszautasító végzés ellen jogorvoslatnak helye nincs. Ha azonban a visszautasítás naptári elszámításon vagy más elvétésen alapszik: a visszautasító végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt

beadandó kérvény folytán a törvényszék a visszautasító végzés hatályon kívül helyezheti s a felelősség föltérjesztését elrendelheti.

44. §.

A jelen rendeletben szabályozott eljárás alá tartozó ügyekben felfolyamodásnak, perujításnak, semmiségi keresetnek és kiigazítási keresetnek (1836 : X. törvény-cikk 10. §., 1871 : LIII. törvény-cikk 52. §.) helye nincsen.

Igazolással csupán az előterjesztés (35., 39., 40. §§.) és a felelősség beadására (43. §.) szolgáló határidő elmulasztása miatt lehet élni, ha a mulasztás hitelt érdemlőleg vétlennek kimutatatik.

Az igazolási kérelem az elmulasztott határidőtől számított 15 nap alatt adandó be. Az ezen határidőn túl beadott igazolási kérelem hivatalból visszautasítandó. A 43. §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés az igazolási kérelmet visszautasító végzés esetében megfelelően szintén alkalmazandó.

A kellő időben beadott igazolási kérelem tárgyában a törvényszék a kérvényhez mellékelt bizonyítékok alapján, az ellenérdekű felek meghallgatása nélkül határoz. Az ebbeli végzés ellen jogorvoslatnak helye nincsen.

Az igazolási kérelem vétlen mulasztás igazolása esetében is csak akkor vehető figyelembe, ha az igazolási kérvénnyel együtt az előterjesztés, vagy a felelősség is beadatott.

f) Az urbéri eljárás szabályainak alkalmazása.

45. §.

Az 1—44. §§. szerinti eljárás folyamán, a mennyiben a jelen rendelet különlegesen vagy ellenkezően nem intézkedik, az urbéri eljárás tekintetében fennálló jogszabályok alkalmazandók.

g) Biróságon kívüli egyezségek.

46. §.

Az 1—45. §§-ban megállapított szabályok megfelelő alkalmazásának helye van abban az esetben is, mikor a jogosultak a közös legelő felosztására vonatkozólag akár csak általában, akár a

részesedésre s ennek hányadára (12. §.), akár már az osztályozásra (20. §.), vagy az elhelyezési tervre (23. §.), akár végül az egyéni elhelyezésre vonatkozólag is (28. §.) bíróságon kívül meg-
egyeztek, a mennyiben az egyezség bírósági jóváhagyása s a fel-
osztási eljárás folytatása kérelmeztetik.

A törvényszék az egyezség bejelentése s az erre vonatkozó okiratoknak és térképeknek, valamint a hiteles telekkönyvi kivonatoknak (3. §.) beterjesztése után a kérelem fölött a 4. §. szempontjából határoz, és ha a feloszthatóságnak már a kérvényből és mellékleteiből kitetsző akadályát nem látja, határidő kitűzése s hirdetmény közzététele mellett törvényszéki bírót küld ki (5. §.) a helyszínén abban az irányban teendő nyomozás végett: vajjon a felosztást a 6. §-ban említett valamely körülmény nem gátolja-e, vajjon az egyezség, ennek tartalma s az abban részt vett személyek tekintetében olyan-e, mely jogerejű bírói határozat joghatályával felruházható s esetleg vajjon a felosztásból a jogosultak valamelyike nem hagyatott-e ki, vagy egyes jogosultaknak egyéb jogsérelem nem okoztatott-e?

A kiküldött bíró, a mennyiben a megejtett nyomozás az egyezséghez való hozzájárulás vagy a részesítés tekintetében hiányokat tüntet fel, ezeknek pótlását megkísérli s az egyezséget ehhez képest kiegészíti.

Ha a 13. §-nak megfelelő bizottságra nézve egyezségileg intézkedés még nem tétetett volna, a bizottság a kitűzött határnapon alakítandó.

A kiküldött bíró által felvett jegyzőkönyv elintézéséül a törvényszék, a mennyiben a felosztást gátló körülmény fenn nem forog s egyes jogosultak az egyezségnél nem mellőztettek, illetve az egyes jogosultaknak jogsérelem nem okoztatott, az egyezséget jóváhagyja s egyszersmind megjelöli az eljárásnak egyezségileg és a bírói közbenjárás nélkül folytatott munkálatok által meghaladott részét, és a további eljárást ettől a résztől kezdve a jelen rendelet értelmében veszi fel és folytatja.

Az e tárgyban hozott végzés kézbesítésére a 15. §. szabályai alkalmazandók.

A mennyiben kétségtelennek mutatkozik, hogy az egyezség jóváhagyása be fog következni, a további eljárásnak a törvény-

széki jóváhagyó végzés bevárása nélkül való foganatba vételére a 11. §. rendelkezése alkalmazandó.

h) Tényleges felosztás birói jóváhagyása.

47. §.

Ha a volt urbéressek az urbéri rendezés vagy elkülönítés alkalmával közösen kiadott legelő-illetőséget utólag, de a jelen rendelet hatályba lépte előtt birói közbenjárás nélkül magok között egyénenként felosztották: a tényleges birtokba vétellel foganatosított felosztás birói jóváhagyás által jogérvénnyel ruházható fel akkor is, ha a felosztás nem alakszerű egyezség alapján történt.

48. §.

A felosztás birói jóváhagyása iránt egy vagy több jogosult által beadott kérvényhez a tényleges birtoklásnak megfelelően szerkesztett felosztási térkép és földkönyv csatolandó.

Ha a tényleges felosztás a kataszteri részletes felmérés előtt történt és ez a felmérés, valamint az ezzel kapcsolatos munkákat a felosztás eredményéhez képest, az egyeseknek jutott járandóságok feltüntetésével foganatosított: felosztási térkép gyanánt a kataszteri térképnek a felosztott területre vonatkozó részleges másolata és földkönyv gyanánt a kataszteri munkálatok alapján készült földkönyv szolgál. Ha pedig a betét-szerkesztés is megtörtént már akképen, hogy a kataszteri munkálatban felosztottnak feltüntetett terület közösnek vétetett fel: akkor a felosztási térképet a telekkönyvi térképnek részleges másolata, a földkönyvet pedig az 1889. évi 45.341. számú igazságügyministeri rendelet 2. §-a szerint az osztatlan illetőségeket feltüntető betétek alapján összeállított kivonat helyettesíti.

Egyebekben a kérvény felszerelése, valamint ennek elintézése tekintetében a 46. §. szabályai alkalmazandók.

49. §.

A kiküldött törvényszéki bíró a feloszthatóság kérdésén felül (6. §.) hivatalból csak annak kinyomozására terjeszkedhetik, hogy kik a jogosultak és hogy a tényleges felosztásnál a jogosultak valamelyike nem mellőztetett-e?

Ha mellőzés esete forog fenn, vagy egyes jogosultak által a felosztás ellen kifogás tételik: a kiküldött bíró megkísérli a felmerült kérdéseknek egyezség útján való elintézését és a mennyiben az egyezség sikerül, a mérnököt a felosztási térképnek és a földkönyvnek, valamint a tényleges felosztásnak ahhoz képest leendő kiigazítására, szükség esetén pedig új térkép és földkönyv készítésére utasítja. Ha pedig az egyezség nem sikerül: a vonatkozó előadások és ellenvetések jegyzőkönyvbe vételével, valamint a bizonyítékok beszerzésével, a fenforgó kérdéseknek bírósági eldöntését előkészíti.

50. §.

A 49. §. szerinti eljárásról felvett jegyzőkönyv bemutatattván, a törvényszék ítélettel mindenek előtt a feloszthatóságra nézve határoz. Ha ennek helyét nem találja, a tényleges felosztást érvénytelennek jelenti ki; ha pedig helyét találja: egyuttal a netalán fenforgó mellőzés vagy a tett kifogások felett dönt.

Ha mellőzés esete fenn nem forog és a felosztás ellen kifogás sem tételtek, vagy a kifogások alaptalanoknak bizonyultak, ugyszintén, ha a törvényszéki bíró eljárása alkalmával létrejött egyezség folytán a térkép és földkönyv kiigazítása, valamint a tényleges felosztás az egyezségnek megfelelően már megtörtént (49. §.), a törvényszék a tényleges felosztást egyuttal ítéletileg jóváhagyja s a felosztási térképet és földkönyvet megfelelő záradékkal ellátja.

Az ítélet a 9. §-hoz képest leendő kihirdetés végett a községi előjáráságnak és ezen felül mindazoknak, kik a helyszíni eljáráskor egyezségileg el nem intézett kérelmet, vagy kifogást terjesztettek elő, egyenkint kézbesítendő.

51. §.

Ha jogosultaknak mellőzése, vagy a felosztás elleni kifogás alapossága ítéletileg megállapított, s ennek folytán a felosztási térkép és földkönyv kiigazítása, avagy új térkép és földkönyv készítése vált szükségessé: a törvényszék az ítélet jogerőre emelkedése után, annak végrehajtása iránt az ügy állásához képest a 11—35. §§-nak megfelelően intézkedik.

Hasonlóképen intézkedik a törvényszék a végrehajtás iránt

akkor is, ha mellőzés, vagy kifogások folytán létrejött egyezség következtében új térkép és földkönyv készítettett s ennek folytán új felosztás vált szükségessé.

52. §.

A mennyiben a 47—51. §§. különlegesen, vagy ellenkezően nem rendelkeznek, az 1—45. §§-ban foglalt és idézett szabályok a közös legelő-illetőség tényleges felosztásának birói jóváhagyását célzó eljárásra is alkalmazandók.

3. Nádas területek felosztása.

53. §.

A közös legelő-illetőség felosztására nézve a 3—52. §§-ban szabályozott eljárás az urbéri rendezés, tagosítás, vagy elkülönítés alkalmával a volt urbéreszek részére kiadott közös nádas-terület felosztása tekintetében is követendő, a mennyiben annak kiszáradása természeti uton bekövetkezett, vagy mesterséges uton előidézett.

4. Erdőből kihalított legelő-illetőség felosztása.

54. §.

A 3—52. §§-ban szabályozott eljárás a további pótlásokkal abban az esetben is követendő, mikor a volt urbéreszek legelő-illetősége fejében, vagy ennek pótlékaul az erdő-illetménytől külön kijelölt erdőterület adatott ki (1871: LIII. törvénycikk 40. és 74. §§.) és ennek felosztása, vagy az erre nézve tényleg foganosított felosztás birói jóváhagyása kérelmeztetik.

A 3. vagy 48. §. szerint beadott kérvényben ilyenkor az a körülmény, hogy a felosztatni kért legelő-illetőség egészben vagy részben erdő-területből áll, tüzetesen megemlítendő.

A törvényszék ennek folytán, valamint akkor, ha az érintett körülmény a kérvény mellékleteiből, vagy az urbéri ügy irataiból (4. §.) kitűnik, az 5. §. értelmében kitűzött határnapra a közérdeknek az 1879: XXXI. törvénycikk szempontjából leendő megvédése végett, az illető királyi erdőfelügyelőt is megidézi.

Ha az érintett körülmény fenforgása csak a 6—8. §§. értelmében a helyszínen teljesített nyomozás közben tűnik ki, a kikül-

dött bíró az eljárást felfüggeszti s a kir. erdőfelügyelőt az eljárás folytatása végett kitűzött határra megidézi.

A feloszthatóság kérdésében hozott ítélet, illetve az e kérdésben létrejött egyezség folytán hozott végzés (9. §.) a kir. erdőfelügyelőnek is kézbesítendő.

55. §.

Oly esetben, a mikor az urbéri rendezés, vagy erdő- és legelő-elkülönítés alkalmával a volt urbéresnek közös illetősége az erdő- és a legelő-illetőség mennyiségének és fekvésének külön meghatározása nélkül együttesen adatott ki: az erdő- és a legelő-illetőségre eső részek elkülönítése tárgyában akár a jelen rendelet hatályba lépte előtt, akár ennek utána netalán hozott bírósági, vagy közigazgatási jogerejű határozat az eljárás megindítása iránti kérvényhez csatolandó (3., 48. §§.).

Ha az erdő- és legelő-illetőség elkülönítése már előzőleg meg nem történt, az elkülönítés a 12—24. §§. szerinti eljárás folytán a 25. §. szerint hozandó ítélettel eszközölendő.

A mennyiben a legelő-illetőségül elkülönített és felosztatni kért, vagy tényleg már felosztott terület egészben, vagy részben erdőből áll, az 54. §. szabályai is alkalmazandók.

5. Erdő-illetőség felosztása.

56. §.

A volt urbéresnek részére az általuk gyakorolt fajzási jog fejében kihasított közös erdő-terület felosztása, vagy az erre nézve tényleg foganatosított felosztás bírói jóváhagyása iránti eljárás csak abban az esetben indítható meg, ha az e végett beadott kérvény mellett a földmívelésügyi m. k. miniszternek a felosztást megengedő határozata felmutatatik.

Az eljárás folyamán az 54. §. szabályai ez esetben is alkalmazandók.

II.

A felosztott részek telekkönyvezése.

57. §.

A felosztási eljárásnak jogerejüleg történt befejezése (40. §.), valamint a tényleg foganatositott felosztást jóváhagyó ítélet (50. §.) jogerőre emelkedése után az eljáró törvényszék erről az adókataszter nyilvántartásával megbizott pénzügyi hatóságot a felosztási térkép és földkönyv áttétele mellett értesíti.

Ha az adókataszteri munkálatban és térképen a közös urbéri illetőségnek felosztása még keresztül nem vitetett; ugyszintén, ha keresztülvitetett ugyan (48. §.), de a kataszteri térképen feltüntetett felosztásra vonatkozólag a 49 — 51. §§. szerinti eljárás folyamán valamely változtatás történt: a pénzügyi hatóság az adókataszteri munkálatnak részleges átalakítása s a felosztásnak, illetve a felosztásra nézve történt változtatásoknak a kataszteri térképen való keresztülvitele és a felosztás folytán alakult birtokrészletek tiszta jövedelmének kiszámítása iránt intézkedik; és ezután, valamint akkor is, ha ily intézkedésnek előfeltétele vagy szüksége fenn nem forog, a térképet és a földkönyvet a felosztásnak a telekkönyvben hivatalból leendő érvényesítése végett az illetékes telekkönyvi hatósághoz teszi át.

Ha az új adókataszteri munkálat nem haladott még annyira, hogy a pénzügyi hatóság az említett kívánalmaknak rövid idő alatt eleget tehetne: a fenforgó akadály közlése mellett a felosztási földkönyvnek és térképnek a telekkönyvi hatósághoz való áttételét szintén teljesíti.

58. §.

Ha oly közös illetőség osztatott fel, mely a telekkönyvi helyszínelés után történt urbéri birtokrendezés, tagosítás vagy elkülönítés alkalmával adatott ki, és ha a felosztási térképnek és földkönyvnek a telekkönyvi hatósághoz érkeztekor (57. §.) az illető község telekkönyve az 1869. évi 2579. számú igazságügyministeri szabályrendelet értelmében még át nem alakítottatott és a telekkönyvi betétek szerkesztése sem történt meg: a közös illetőség

felosztása telekkönyvileg a telekkönyv általános átalakításával kapcsolatosan, a mennyiben pedig a telekkönyvi hatóságnál a betétek szerkesztése már megkezdett és az illető község betéeteinek szerkesztését gátló körülmény nem forog fenn, a telekkönyvi betétek szerkesztése alkalmával (1886: XXIX. törvényczikk 24. §. 2. bekezdés és 6. §.) foganatosítandó.

A felosztás telekkönyvileg az általános átalakítással kapcsolatosan foganatosittatik abban az esetben is, mikor az urbéri rendezés, tagosítás vagy elkülönítés a telekkönyvi betétek szerkesztése után történt és a közös illetőség ez alkalommal adatott ki

59. §.

Az 58. §. esetein kívül, a felosztás telekkönyvi keresztülvitele az 1869. évi 2579. számú igazságügyministeri rendelet 6—29. §-aiban foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával és a jelen rendelet 60—63. §-ainak szabályai szerint a telekkönyv részleges átalakítása által foganatosítandó.

A felosztott fekvőségre jelzáloggal bíró hitelezőnek az 1869. évi 2579. számú szabályrendelet 7. §. h) pontjában megkövetelt biztosítása az 58-ik és a jelen §. eseteiben az által történik, hogy az egész fekvőségre bejegyzett zálogjog a felosztás folytán keletkezett birtokrészletek mindenikét terhelő egyetemleges jelzálogjoggá alakittatik.

A telekkönyvnek a jelen §. szerinti átalakításánál felmerülő napi- és fuvardijak a birtokostársak által a közös illetőségből nekik jutott birtok arányában előlegezendők és viselendők.

60. §.

A mikor a felosztás tárgyát oly közös illetőség képezte, mely a telekkönyvi helyszinelés előtt foganatosított birtokrendezés alkalmával adatott ki, vagy melynek telekkönyvezése a telekkönyvnek az urbéri birtokszabályozáshoz képest történt átalakításkor az 1881. évi 40.101. számú igazságügyministeri rendelet értelmében foganatosított: a felosztásnál fogva keletkezett birtokrészletekre vonatkozó tulajdonjog a telekkönyv részleges átalakítása folytán (59. §.) a jogosultak részére lejegyzés, illetve szétjegyzés útján kebleztetik be.

A telekjegyzőkönyv, melybe a közös birtok be volt vezetve, megszüntetendő.

61. §.

A 60. §. esetében a felosztás folytán keletkezett részletek a jelen szakasz második bekezdésének korlátai között hozzájegyzendők a tulajdonosnak, illetve a telekk. rend. 55. §-ának figyelembe vételével a tulajdonos társaknak urbéri birtokához. Ha a tulajdonosnak több telekkönyvi jószágtestet képező urbéri birtoka van, őt illeti az átalakítási munkálat folyamán annak a jószágtestnek megjelölése, melyhez a hozzájegyzés történjék. Ha a megjelölés jogával nem él: a felosztás folytán keletkezett részletek a tulajdonos bármelyik urbéri birtokához hozzájegyezhetők.

Ha pedig a tulajdonosnak nincs oly urbéri birtoka, melyhez a hozzájegyzés megtörténhetnék, valamint akkor is, mikor az urbéri birtok és a közös ingatlanak hányada, melynek fejében az illető részlet kiadatott, nyilvánkönyvileg különbözően vannak terhelve: a felosztás folytán keletkezett részlet külön telekkönyvi jószágtestként jegyzendő be; a mennyiben pedig felosztáskor az illetőség fejében több birtokrészlet adatott ki, ezek külön telekkönyvi jószágtestté egyesítendők. Ily esetben a jelzálogos hitelezők meghallgatásának mellőzésével (telekk. rend. 56. §. *d*) pont) a közös ingatlan illető hányadára bejegyzett zálogjogok, mint önállóak, illetve mint fő- vagy mellék-jelzálogjogok, az ujonnan keletkezett telekkönyvi jószágtestre átvitetnek.

62. §.

A 60. §. esetén kívül a felosztás folytán keletkezett birtokrészletek telekkönyvezésére a következő szabályok alkalmazandók:

a) Ha a telekkönyv az urbéri birtokszabályozáshoz képest már átalakítottatott és ez alkalommal az utóbb felosztott közös illetőség az 1869. évi 2579. számú szabályrendelet 7. §. *g*) pontja értelmében telekkönyveztetett: a telekkönyvi hatóság a felosztás folytán keletkezett részleteket hozzájegyzi azokhoz az urbéri birtokállományokhoz, melyeknek tartozékát a közös telekjegyzőkönyv tartalmazta s a külön telekjegyzőkönyvekben történt kitüntetés szerint a közös illetőségből járó hányadok képezték, esetleg pedig, a meny-

nyiben a közösből járt hányadra harmadik személy már önálló tulajdonjogi bejegyzést nyert, ennek urbéri birtokához; ha a 61. §. második bekezdésében említett esetek valamelyike fenforog, az ugyanott felállított szabály szerint jár el; a közös telekkönyvet pedig mindenesetre megszünteti, s a külön telekjegyzőkönyvekben a közös telekjegyzőkönyvre feltüntetett hivatkozást kitörölteti.

b) Ha a telekkönyv átalakításánál a közös illetőség telekkönyvezésére az 1889. évi 45.041. számú igazságügyministeri rendelet szabályai alkalmaztattak, valamint akkor is, ha telekkönyvi betétek szerkesztése alkalmával még közösnek felvett illetőség képezte a felosztás tárgyát: az idézett ministeri rendelet 1. §-a értelmében vezetett közös telekjegyzőkönyvnek, illetve betétnek megszüntetése mellett a felosztás folytán keletkezett birtokrészletek az ugyanezen rendelet 2. §-a szerint vezetett külön telekjegyzőkönyvekbe, illetve betétekbe az osztatlan illetőségek helyett vezetendők be.

Az osztatlan illetőséget tárgyzó tétel ily esetben az A) lapon aláhuzandó.

63. §.

A mikor a közös telekjegyzőkönyvben, illetve betétben foglalt birtoknak csak egy része képezte a felosztás tárgyát: a telekkönyvi hatóság a 60—62. §-okban felállított egyéb szabályok alkalmazása mellett:

a 60. §. eseteiben a telekjegyzőkönyvet, melyben a közös birtok be volt vezetve, meg nem szünteti, hanem csupán a felosztott terület lejegyzését s a B) lapon ennek megtörténtét és a felosztás bejegyzését eszközli;

a 62. §. a) pontjának esetében a közös telekjegyzőkönyvet meg nem szünteti s a külön telekjegyzőkönyvekben a közös telekjegyzőkönyvre feltüntetett hivatkozást ki nem törölteti, hanem a közös telekjegyzőkönyvben a felosztott területet szabályszerűen lejegyzí s a B) lapon ennek megtörténtét és azt, hogy ez a terület a jogosítottak között felosztatott, bejegyzí, a külön telekjegyzőkönyveken pedig a közös telekjegyzőkönyvre feltüntetett hivatkozást épségben hagyja;

végre a 62. §. b) pontjának esetében az 1889. évi 45.041. számú

igazságügyministeri rendelet 1. §-a értelmében vezetett közös telek-jegyzőkönyv, illetve betét megszüntetésének, valamint az osztatlan illetőséget tárgyzó tétel aláhuzásának mellőzésével, a felosztott területet a közös telekjegyzőkönyvben, illetve betétben lejegyzi (idézeti rend. 9. és 11. §§.), ennek megtörténtét és a foganatosított felosztást a *B*) lapon bejegyzi és a felosztás folytán keletkezett birtokrészleteket hozzájegyzi azokhoz a telekkönyvi jószágtestekhez, melyekhez mint kiegészítő részek tartoznak, illetve a melyek az osztatlan illetőségek által képeztetnek (idézett rendelet 4. és 5. §§.).

III.

Vegyes és átmeneti intézkedések.

64. §.

A jelen rendeletnél fogva akár külön (59. §.), akár az általános átalakítással kapcsolatosan foganatosítandó telekkönyvi átalakításokra (58. §.) a bélyeg és illeték-mentesség, illetve az ez aluli kivételek tekintetében az 1869. évi 2579. számú igazságügyministeri szabályrendelet 28. §-a, a telekkönyvi betétszerkesztésre pedig (58. §.) az 1886: XXIX. törvénycikk 71. és az 1889: XXXVIII. törvénycikk 30. §-ai nyernek alkalmazást.

A törvényszék előtti eljárás folyamán (1—62. §§.) a beadványok, jegyzőkönyvek és határozatok, továbbá a mellékletként bemutatott okiratok, azok kivételével, melyek a felek közötti külön jogügyletet tartalmaznak, vagy a melyek nem a felosztási eljárás céljából állíttattak ki, ugyszintén az eljárási költségekről kiállított nyugták, előirányzatok és számadások, bélyeg- és illetékmentesek.

Az 5. §-ban érintett hirdetmény a hivatalos lapban díjmentesen iktattatik be.

65. §.

Az 1—64. §§. szabályai a volt urbéreszek részére közösen kiadott illetőségek felosztása s a felosztott részek telekkönyvezése iránt folyamatban levő azon ügyekben, a melyekben jogerejű érdemleges ítélet még nem hozatott, a további eljárásra megfelelően szintén alkalmazandók.

A mennyiben az eddigi eljárás folyamán azok az adatok vagy okiratok meg nem szereztettek, avagy azok az intézkedések nem tétettek, melyek az eljárásnak a jelen rendelet szerinti folytatására feltétlenül szükségesek, azok megszerzése és megtétele szükség esetén a kitűzött határnap elhalasztásával pótlendő.

Azon ügyekben, melyekben a jelen rendelet hatályba lépte napjáig már jogerejű érdemleges ítélet hozatott, a végrehajtás a korábbi jogszabályok szerint foganatosítandó, s a jelen rendelet szabályai csak a felosztott részek telekkönyvezésére alkalmazandók.

66. §.

Jelen rendelet a hivatalos lapban közzéteendő és a folyó 1890. évi július hó 1-ső napján lép hatályba.

Kelt Budapesten, 1890. évi június hó 2-án.

Szilágyi Dezső, s. k.

A.						B.		C.	D.
Az urbéri rendezés (tagosítás, elkülönítés) alkalmával közösen kiadott birtokilletőségben részesített, volt urbéri birtokosok						A jelenlegi tényleges birtokosok		A közösen kiadott és felosztandó illetőségből járandóságot igénylők	J e g y z e t e k
folyószám	házzám	nevei	telek mennyisége, illetve az urbéri birtok területe	erre a közösen kiadott		házzám	nevei	nevei	
				hold	□-öl				
1	42	Fekete Pál	$\frac{4}{8}$ telek	8	—	42	Fekete Péter	—	öröklés alapján
2	45	Kovács István	$\frac{2}{4}$ »	4	—	45	{Kovács József $\frac{1}{2}$ {Varga János $\frac{1}{2}$	— —	{öröklés alapján, {vétel jogezimén
30	96	Csapó Kálmán	zsellérség	2	—	104	Bartal János	Blaustein Miksa	Bartal vétel jogezimén bírja, Blaustein ugyanezimen igényli.
			hold	□-öl					
1	30	Vlad Juon	12	1240	2	—	30	Vlad Juon	—

Jegyzet. A rendelet 12. §-ához.
Az A) rovatban a «telek mennyisége» vagy az «urbéri birtok területe» veendő fel a szerint, a mint a közös birtokilletőség a telki állományoknak, vagy pedig az urbéri birtokok területének alapul vétele mellett állapítottatott meg.

Körrendelet valamennyi közigazgatási bizottságnak és királyi erdőfelügyelőségnek.

(Az apácza-gyaponcz nevű káros erdei rovar megfigyelése ügyében.)

61.753. sz. I./4. Az erdőkre felette káros apácza-gyaponcz nevű rovar (*Phalena bombix monacha*; *Ocneria monacha*; vagy *Psilura monacha*), mely Bajorországban rendkívül veszélyes mértékben lépett fel, értesülésem szerint már az osztrák tartományokban, nevezetesen Morva- és Csehországban is jelentkezően, szükségesnek tartom a közigazgatási bizottságot és a kir. erdőfelügyelőséget figyelmeztetni és utasítani, hogy az előbb megnevezett veszélyes rovar hazánkban való netaláni föllépésének megfigyelése iránt, az alábbiak értelmében haladéktalanul intézkedjék s a megfigyelések eredményéről hozzám f. évi december 30-áig az őszi-, továbbá jövő évi márczius 10-éig a téli- és május 30-áig a tavaszi megfigyelésről, a tapasztaltak előadása mellett, jelentést tegyen.

Ezen rendeletemről a közigazgatási bizottság a kerületében lévő erdőbirtokosokat s a községi és illetve a járási erdőtiszteket haladéktalanul értesítvén, egyszersmind fölkéri, s illetve utasítja, hogy a végzendő megfigyeléseket úgy saját jól felfogott érdekükből, mint az országos érdekekből kifolyólag is szorgalmasan és pontosan eszközöltessék, illetve teljesítsék, s a tapasztaltakat a fennebb kitűzött időben hozzám való bejelentetés végett, idei december 25-éig, jövő évi márczius 5-éig és illetve május 25-éig a bizottság tudomására hozzák.

A megfigyelést illetőleg tájékoztatásul a következőket tartom megjegyzendőknek:

1. az őszi és téli ideje alatt a vágásokban ledöntött, vagy a mennyire lehetséges, az erdőkben álló lúczy- és erdeifenyőfák törzsének leginkább 2—3 métertől felfelé eső részén a héjrepedéseket vagy pikkely-közoeket kell vizsgálni, hol az irtandó apró köles nagysága, szürkésbarna, közepén horpadt, csupasz peték szőlőfűthöz hasonló esomókban (10—50 pete s néha több is együtt) találhatók; gyakran láthatók azonban a petecsomók az ággöcsök mellett, valamint előfordulhatnak a tölgy- és bükkfán is;

2. tavasszal megfigyelendők a petékből rendszeren április hóban kikelő, az első órákban sárgásszinű, de csakhamar, illetve néhány óra múlva, megfeketedő kis szőrös hernyók, melyek a kikelés helyén szétdörzsölendő apró csoportokban 2—6 napig, hideg, nedves időben pedig, midőn a kéregpikkelyek alá is visszahuzódnak, tovább is együtt maradnak s ezután fejlődésök első félszakában nyákszálakon függve bocsátják magokat egyik ágról a másikra vagy az alfára.

A jövő nyári megfigyeléseket, valamint föllépés esetében az irtást illető utasításom később fog kiadatni.

Budapest, 1890. október 16-án.

Bethlen.